

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. σχολ. βιβλ. σελ. 213-214: «Όταν η επανάσταση είχε αποκτήσει ισχυρά ερείσματα σε όλη την Κρήτη, οργανώθηκε Προσωρινή Κυβέρνηση της Κρήτης στο Θέρισο, με πρόεδρο τον Ελ. Βενιζέλο και υπουργούς τους Κ. Φούμη και Κ. Μάνο. Η κυβέρνηση προέβη στην έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών, οργάνωσε υπηρεσίες οικονομικών, συγκοινωνιών και διοίκησης, τύπωσε γραμματόσημα και εξέδιδε την εφημερίδα, “Το Θέρισο”.».

β. σχολ. βιβλ. σελ. 61: «Το “Προσωρινόν Πολίτευμα” της Επιδαύρου ήταν το πρώτο σύνταγμα της Επανάστασης, ψηφισμένο από την Α΄ Εθνοσυνέλευση, το οποίο έδωσε το 1822 λύση στο πρόβλημα της ηγεσίας του Αγώνα, με τον αντιαπολυταρχικό χαρακτήρα του και τη θέσπιση πολυαρχικής εξουσίας. »

γ. σχολ. βιβλ. σελ. 123: «Το ψήφισμα της 5ης Μαΐου 1827, κατά τη διάρκεια τη Γ΄ Εθνοσυνέλευσης στην Τροιζήνα, με το οποίο καλούνταν όλοι οι ορθόδοξοι “όσων αι πόλεις κατεστράφησαν, να προσέλθουν εις την Βουλήν να ζητήσουν τόπον και να εγείρουν νέας πόλεις”, έδειχνε την τάση να επικρατήσει μία ευρύτερη αντίληψη για το προσφυγικό. Ωστόσο, οι επαναστατικές κυβερνήσεις δεν προχώρησαν στην υλοποίηση των αποφάσεών τους και δεν οργάνωσαν συνοικισμούς προσφύγων. »

ΘΕΜΑ Α2

α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Λάθος

δ. Σωστό

ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

σχολ. βιβλ. σελ. 38

«Τα αποτελέσματα από την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ΔΟΕ) στην Ελλάδα ήταν θετικά και έγιναν ορατά λίγα χρόνια αργότερα. Η εγγύηση των Δυνάμεων αύξησε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους, ενώ ο έλεγχος απάλλαξε τους δημοσιονομικούς μηχανισμούς από δυσλειτουργίες του παρελθόντος. Το 1910, παρά τα προβλήματα στο εξωτερικό ισοζύγιο πληρωμών εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης και παρά το γεγονός ότι η αποπληρωμή των δανείων εξακολουθούσε να απορροφά το 1/3 των εθνικών εσόδων, τα δημόσια οικονομικά μπορούσαν να χαρακτηριστούν υγιή, οι προϋπολογισμοί ήταν ελαφρώς πλεονασματικοί και οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους σαφώς αυξημένες. Αυτή η θετική εξέλιξη επέτρεψε τις μεταρρυθμίσεις των πρώτων κυβερνήσεων του Ελευθερίου Βενιζέλου, την πολεμική προετοιμασία και τη συμμετοχή στους Βαλκανικούς

πολέμους, χωρίς τις δραματικές επιπτώσεις που είχαν στο οικονομικό πεδίο οι πολεμικές κινητοποιήσεις του παρελθόντος.»

ΘΕΜΑ Β2

σχολ. βιβλ. σελ. 169

«Οι πρόσφυγες είχαν ζήσει σε τόπους με πολιτιστική παράδοση πολλών αιώνων, την οποία μετέφεραν στη νέα τους πατρίδα. Η μουσική που έφεραν μαζί τους επηρέασε τον τρόπο έκφρασης των λαϊκών στρωμάτων και αναδείχθηκε σε λαϊκή μουσική της πόλης (ρεμπέτικα). Πρόσφυγες οργανοπαίχτες και τραγουδιστές κυριάρχησαν στη λαϊκή μουσική σκηνή μέχρι το 1940. Οι πρόσφυγες έκαναν αισθητή την παρουσία τους και στον πνευματικό χώρο. Οι λογοτέχνες Γ. Σεφέρης, Η. Βενέζης, Κ. Πολίτης, Γ. Θεοτοκάς, Σ. Δούκας, ο ζωγράφος και συγγραφέας Φ. Κόντογλου και ο μουσικός Μ. Καλομοίρης είναι μερικοί από τους πολλούς Μικρασιάτες που διέπρεψαν στα γράμματα και τις τέχνες, πλούτισαν τη νέα ελληνική γλώσσα και συνέβαλαν στην εξέλιξή της. Γενικότερα, σημαντική υπήρξε η προσφορά των προσφύγων στη διαμόρφωση της σημερινής ελληνικής ταυτότητας.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α. Οι κοινωνικές ομάδες που συμπαρατάχθηκαν με το αγγλικό κόμμα.

σχολ. βιβλ. σελ. 64, ενότητα 3α. Το αγγλικό κόμμα:

«Με το αγγλικό κόμμα συμπαρατάχθηκαν πρόκριτοι, στρατιωτικοί, λόγιοι και έμποροι που είχαν σπουδάσει ή διαμείνει στη Δυτική Ευρώπη, με κύριο χαρακτηριστικό τους τις εθνικιστικές και δημοκρατικές ιδέες. Αισθάνονταν την ανάγκη ενός κράτους δικαίου, το οποίο θα τους εξασφάλιζε την περιουσία και τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες.»

Βασιζόμενοι/-ες στη μελέτη του κειμένου οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση της ιστορικής πηγής, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες από το **Κείμενο Α**:

- Το Αγγλικό κόμμα αποτελούνταν από οπαδούς του Αλ. Μαυροκορδάτου.
- Ήταν κυρίως:
 - ✓ στρατιωτικά και πολιτικά στοιχεία της δυτικής Ρούμελης (Στερεά Ελλάδα), της Πελοποννήσου και της Ύδρας,
 - ✓ πολλοί ετερόχθονες, έμποροι, διανοούμενοι, σπουδασμένοι σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια,
 - ✓ κάτοικοι δυτικοευρωπαϊκών χωρών,
 - ✓ ομάδες και πρόσωπα που ήταν επηρεασμένα από δημοκρατικές ιδέες.

β. Οι επιλογές του αγγλικού κόμματος όσον αφορά την εξέλιξη της εσωτερικής κατάστασης της Ελλάδας.**σχολ. βιβλ. σελ. 64-65, ενότητα 3α. Το αγγλικό κόμμα:**

«Οι επιλογές του αγγλικού κόμματος επηρεάζονταν και από την αντίληψη ότι η Βρετανία αποτελούσε πρότυπο για την εξέλιξη της εσωτερικής κατάστασης της χώρας. Ως θεμελιώδεις αρχές του πολιτικού συστήματος, το αγγλικό κόμμα θεωρούσε το κοινοβουλευτικό αντιπροσωπευτικό σύστημα και τη διάκριση των εξουσιών, αρχές τις οποίες υποστήριζε σε όλη τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα. Ο Μαυροκορδάτος στην αρχή ήθελε να οριστεί η κρατική οργάνωση με γραπτό σύνταγμα, αργότερα όμως τροποποίησε τη θέση του και έβλεπε το σύνταγμα ως την τελική πράξη μιας σειράς εσωτερικών μεταρρυθμίσεων: εκλογή των κοινοτικών συμβουλίων, ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, ελευθερία του τύπου και συγκρότηση εθνικού στρατού. Επίσης επιζητούσε τον περιορισμό της κρατικής εξουσίας, ατομικές ελευθερίες και αυτοκέφαλη ελληνική εκκλησία, χωρίς δεσμεύσεις από το Πατριαρχείο. Σ' ένα δεύτερο στάδιο επιζητούσε γραπτό σύνταγμα, κράτος δικαίου και κοινοβουλευτικό έλεγχο των πράξεων της κυβέρνησης. Γενικότερα, το αγγλικό κόμμα υποστήριζε την άσκηση μετριοπαθούς πολιτικής, τόσο ως προς τους στόχους όσο και ως προς τα μέσα.»

Βασισμένοι/-ες στη μελέτη των κειμένων οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση των ιστορικών πηγών, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες από τα **Κείμενα Α και Β**:

- Στη μεγάλη αντιπαράθεση που προκλήθηκε σχετικά με το Εκκλησιαστικό Ζήτημα, το Αγγλικό κόμμα κράτησε σαφή και σταθερή θέση. Η κήρυξη του Αυτοκέφαλου, το 1833, δίχασε την ελληνική κοινωνία [...]. Το Αγγλικό κόμμα υποστήριζε ότι η εκκλησία έπρεπε να υπαχθεί στο κράτος και όχι στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, σε έναν θεσμό δηλαδή που δεν δρούσε ελεύθερα, εφόσον υπαγόταν στον σουλτάνο. (Κείμενο Α)
- Για το Αγγλικό κόμμα βασικές αρχές μιας νόμιμης εξουσίας ήταν το κοινοβουλευτικό αντιπροσωπευτικό σύστημα και η διάκριση των εξουσιών, αρχές στις οποίες είχε σταθεί πάντοτε πιστό κατά τη διάρκεια του πολέμου της ανεξαρτησίας. (Κείμενο Β)
- Ο Μαυροκορδάτος ήθελε αρχικά να καθοριστεί σαφώς η συνταγματική τάξη με γραπτό σύνταγμα. Το αργότερο όμως το 1837 διαφοροποίησε την άποψή του και θεωρούσε το σύνταγμα τελική πράξη εσωτερικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες και μόνο θα καθιστούσαν δυνατή την ύπαρξη συνταγματικής τάξης:
 - ✓ υποστήριζε να βελτιωθεί αρχικά η τοπική αυτοδιοίκηση,
 - ✓ να εκλεγούν δημοτικά και επαρχιακά συμβούλια,
 - ✓ να εξασφαλιστεί η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και η ελευθεροτυπία,
 - ✓ να διευρυνθούν οι αρμοδιότητες των ορκωτών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας και
 - ✓ να σχηματιστούν εθνικές ένοπλες δυνάμεις. (Κείμενο Β)

ΘΕΜΑ Δ1

Η διοίκηση της Τραπεζούντας από τον μητροπολίτη Χρύσανθο κατά την περίοδο 1916-1918.

σχολ. βιβλ. σελ. 249, ενότητα 2. Αγώνες για τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας (1917-1922):

«Λίγες μέρες πριν από τη ρωσική κατοχή της πόλης, τον Απρίλιο του 1916, έγινε η παράδοση της Τραπεζούντας από τον Τούρκο Βαλή Μεχμέτ Τζεμάλ Αζμή μπέη στο μητροπολίτη Χρύσανθο, ο οποίος λόγω της συνετής πολιτικής του απέναντι στους μουσουλμάνους της περιοχής, έγινε δεκτός, από τους Ρώσους αλλά και από τους προξενικούς εκπροσώπους των άλλων κρατών, ως ηγέτης στην ευαίσθητη περιοχή, όπου ήταν ακόμη νωπές στους κατοίκους οι μνήμες από τις σφαγές και τις εχθροπραξίες. Η δίχρονη προεδρία του Χρύσανθου ήταν ένα αληθινό διάλειμμα δημοκρατίας και αρμονικής συμβίωσης χριστιανών και μουσουλμάνων. Το Φεβρουάριο του 1918 η κατάσταση είχε αλλάξει ριζικά, όταν ύστερα από την επικράτηση των μπολσεβίκων το 1917, ο ρωσικός στρατός εγκατέλειψε την Τραπεζούντα και η περιοχή ξαναπέρασε στην κατοχή των Νεοτούρκων.»

Βασισμένοι/-ες στη μελέτη των κειμένων οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση των ιστορικών πηγών, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες από τα **Κείμενα Α, Β και Γ**:

- Ο ελληνικός ποντιακός παράγοντας αναγνωρίσθηκε επίσημα κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου και από την πλευρά των Τούρκων και από την πλευρά των Ρώσων, καθώς και από τις δυνάμεις της Αντάντ. (Κείμενο Α)
- Την παραμονή της ρωσικής κατοχής της Τραπεζούντας (16 Απριλίου 1916), ο Τούρκος βαλής της Τραπεζούντας Μεχμέτ Τζεμάλ Αζμή μπέη και ο αντιπρόσωπος της νεοτουρκικής κυβέρνησης στη Μαύρη Θάλασσα Αλή Ρεζά μπέη:
 - ✓ παρέδωσαν τη διακυβέρνηση της περιοχής της Τραπεζούντας σε ελληνομουσουλμανικό τοπικό συμβούλιο,
 - ✓ στον μητροπολίτη Τραπεζούντας Χρύσανθο Φιλιππίδη εμπιστεύθηκαν πλήρεις εξουσίες,
 - ✓ καθώς και σε μια Επιτροπή από τρεις επιφανείς Έλληνες και τους αρχηγούς της Αστυνομίας και της Χωροφυλακής. (Κείμενο Α)
- Η προσωρινή κυβέρνηση της Τραπεζούντας διατηρήθηκε για δύο χρόνια και λάμβανε όλο και περισσότερο αυτόνομο χαρακτήρα. (Κείμενο Α)
- Χαρακτηριστικό της εμπιστοσύνης που απολάμβανε ο Χρύσανθος ακόμη και στην επίσημη τουρκική ηγεσία είναι η ανάθεση της προεδρίας της προσωρινής κυβερνήσεως Τραπεζούντας στον μητροπολίτη, όπως φαίνεται σε δραματική συνομιλία λίγο πριν αποχωρήσει η τουρκική ηγεσία και εγκαταλείψει την πόλη στα ρωσικά στρατεύματα (16 Απριλίου 1916). (Κείμενο Β)
- Κατά την προσωπική μαρτυρία του μητροπολίτη Χρύσανθου που διακρίνεται από ιερατική αξιοπρέπεια:

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2025

- ✓ Η συνομιλία ήταν ένα είδος διαθήκης κατά την οποία πέντε αιώνες μετά την άλωση της Κων/ πόλης η διακυβέρνηση της Τραπεζούντας παραχωρείται πάλι σε Έλληνες, ενώ είναι υπό την προστασία και φροντίδα ης Ελληνικής Εκκλησίας της Τραπεζούντας οι μουσουλμάνοι κάτοικοί της.
- ✓ Τα λόγια του βαλή της Τραπεζούντας και του αντιπροσώπου των Νεότουρκων ήταν η επίσημη αναγνώριση της ανθρωπιστικής και χριστιανικής αποστολής και δράσης της Ελληνικής Εκκλησίας. (Κείμενο Β)
- Τον Νοέμβριο του 1914 και τον Φεβρουάριο του 1915, ο ρωσικός στόλος βομβάρδισε την Τραπεζούντα, την οποία η Ρωσία κατέλαβε τελικά στις 18 Απριλίου 1916, στο πλαίσιο της ρωσικής εισβολής στην Τουρκία. (Κείμενο Γ)
- Δύο ημέρες νωρίτερα, πριν οι τουρκικές αρχές τραπούν σε φυγή, οι Ρώσοι συγκρότησαν προσωρινή κυβέρνηση υπό τον μητροπολίτη Τραπεζούντας Χρύσανθο στον οποίο εμπιστεύθηκαν και την προστασία των μουσουλμάνων. (Κείμενο Γ)

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ»

www.floropoulos.gr